

4.5.3 Transeuropejska sieć transportowa została uznana za kluczowy element zrewidowanej strategii lizbońskiej na rzecz konkurencyjności i zatrudnienia w Europie. Jednak wśród 30 najważniejszych projektów znalazły się zaledwie dwie priorytetowe osie szlaków wodnych: nr 18, czyli oś rzeczna Ren/Moza — Men — Dunaj, oraz nr 30, czyli kanał Sekwana — Skalda.

4.5.4 Po przyjęciu budżetu UE na lata 2007 — 2013 finansowanie zaproponowane przez Komisję Europejską dla sieci TEN-T zostało znacznie zmniejszone. Aby uniknąć sytuacji, w której zostałyby odwołane planowane współfinansowanie wyznaczonych projektów w zakresie żeglugi śródlądowej, EKES wzywa zainteresowane państwa członkowskie, aby niezwłocznie przystąpiły do realizacji działań zdefiniowanych w TEN-T.

4.5.5 EKES wzywa również Komisję Europejską do naśladowania przykładów związanych z projektami z dziedziny kolei i wyznaczenia koordynatora odpowiedzialnego za te dwa projekty z zakresu żeglugi śródlądowej — wyznaczona osoba powinna odgrywać rolę koordynującą i stymulującą.

4.5.6 Komitet oczekuje na publikację procesu zapowiedzianego przez Komisję w związku z kwestią pobierania opłat z tytułu korzystania z infrastruktury.

4.6 Modernizacja struktury organizacyjnej

4.6.1 Jednym z najważniejszych wyników niedawnej analizy sektora, zawartym w raporcie grupy ds. europejskich ram dla żeglugi śródlądowej (EFIN) pt. „Nowe ramy instytucjonalne dla europejskiej żeglugi śródlądowej” i w raporcie „Perspektywy żeglugi śródlądowej w rozszerzonej Europie (PINE)”, zamówionym przez Komisję Europejską, było ustalenie, że polityczne oddziaływanie sektora żeglugi śródlądowej jest stosunkowo niewielkie, a strategiczne zarządzanie nim — niedostateczne. Dlatego EKES wystąpił ostatnio z inicjatywą przedstawienia opinii z inicjatywy własnej na temat ram instytucjonalnych dla żeglugi śródlądowej w Europie. Dla zaoszczędzenia miejsca odsyła się do tej opinii.

Bruksela, 14 września 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Niwelowanie różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych”

COM(2006) 129 wersja ostateczna

(2006/C 318/36)

Dnia 5 kwietnia 2006 r. Komisja, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 4 września 2006 r. Sprawozdawcą był Thomas McDONOGH.

Na 429. sesji plenarnej w dniach 13-14 września 2006 r. (posiedzenie z dnia 13 września) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 193 do 1 — 4 osoby wstrzymały się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wprowadzenie

1.1 Komitet przyjmuje z zadowoleniem fakt przyjęcia przez komisarzy ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów, konkurencji, polityki regionalnej oraz rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich skoordynowanego podejścia do zasadniczego problemu, jakim jest zwiększanie się różnic w dostępie do technologii cyfrowych pomiędzy bardziej a mniej rozwiniętymi regionami Unii Europejskiej.

1.2 Jednakże komunikat Komisji — COM(2006) 129 „Niwelowanie różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych” — nie

jest wystarczająco ambitny oraz nie zawiera wystarczająco konkretnych zaleceń, które wskazywałyby na poważne zaangażowanie Komisji na rzecz zniwelowania różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych.

1.3 Sprawozdanie Digital Divide Forum (DDF) ⁽¹⁾ zawiera analizę znacznych dysproporcji terytorialnych w dostępie do

⁽¹⁾ Sprawozdanie *Digital Divide Forum: Broadband Access and Public Support in Under-served areas*, Bruksela 15 lipca 2005 r.

łączy szerokopasmowych w Europie i proponuje inicjatywy na szczeblu UE służące niwelowaniu istniejących różnic. Ze względu na wagę problemu wskazanego przez Forum DDF oraz ze względu na fakt, że różnice w dostępie do łączy szerokopasmowych opóźniają rozwój społeczno-gospodarczy, Komisja powinna podjąć bardziej zdecydowane kroki na rzecz rozwiązania problemu pogłębiającej się „przepaści cyfrowej”.

1.4 Komitet z zadowoleniem przyjmuje deklarację ministrów na temat e-integracji podpisaną w Rydze 11 czerwca 2006 roku⁽²⁾, w której państwa członkowskie zobowiązują się do znaczącego zredukowania dysproporcji w dostępie do internetu na terenie Unii Europejskiej, zwiększając penetrację łączy szerokopasmowych na terenach o słabo rozbudowanej infrastrukturze i zmniejszając o połowę, w okresie do 2010 roku, przepaść dzielącą grupy zagrożone wykluczeniem społecznym od reszty społeczeństwa pod względem korzystania z internetu. Komisja musi teraz przełożyć deklarację na konkretne działania poprzez inicjatywy i zalecenia, które pozwolą na szybkie zlikwidowanie „przepaści cyfrowej”.

W niniejszej opinii Komitet pragnie wskazać na dziedziny będące przedmiotem szczególnej uwagi oraz zalecić dalsze działania.

2. Zalecenia

2.1 Komitet uważa, że ze względu na rosnące znaczenie usług szerokopasmowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego, dostęp do łączy szerokopasmowych powinien zostać włączony do zakresu definicji usług powszechnych⁽³⁾ jako usługa o znacznej użyteczności publicznej.

2.2 Komisja powinna podjąć wszelkie możliwe kroki gwarantujące rygorystyczne egzekwowanie przez państwa członkowskie przepisów w dziedzinie komunikacji elektronicznej⁽⁴⁾.

2.3 Komisja powinna rozważyć możliwość wprowadzenia specjalnych środków i sankcji w celu przyspieszenia procesu rzeczywistego otwarcia dostępu do lokalnej pętli abonenckiej w państwach członkowskich. Opóźnienia i bariery techniczne w realizacji tego procesu stanowią główną przeszkodę przy wprowadzaniu tak potrzebnej konkurencji wśród usługodawców, zwłaszcza w zakresie udostępniania łączy szerokopasmowych.

2.4 Należy zachęcać państwa członkowskie do obrony narodowych interesów poprzez utrzymywanie lub odzyskanie wpływu na funkcjonowanie podstawowej infrastruktury telekomunikacyjnej: magistrali transmisyjnych oraz sieci komutowanych. Wpływ ten jest niezbędny do zagwarantowania rozwoju i wykorzystania tych strategicznych zasobów do realizacji określonych celów polityki krajowej, takich jak niwelowanie różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych.

2.5 Krajowe strategie państw członkowskich w zakresie łączy szerokopasmowych powinny zostać poddane rewizji pod kątem konkretnych działań na rzecz niwelowania różnic do 2010 roku. Strategie powinny wzorować się na najlepszych dostępnych praktykach.

2.6 W całej UE należy wprowadzić efektywne procesy planowania i zarządzania w dziedzinie technologii szerokopasmowych, tak by zagwarantować dostępność tej podstawowej infrastruktury na szczeblu lokalnym. W ramach tego procesu krajowe strategie oraz plany lokalne powinny zostać włączone do ogólnoeuropejskiego planu operacyjnego na rzecz zapewnienia dostępu do łączy szerokopasmowych w całej Unii. W celu zniwelowania istniejących różnic szczególną uwagę należy poświęcić zapewnieniu dostępu do łączy szerokopasmowych na terenach wiejskich i obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

2.7 Komisja powinna rozważyć, w jaki sposób państwa członkowskie mogłyby zastosować zachęty finansowe dla przedsiębiorstw telekomunikacyjnych⁽⁵⁾, aby skłonić je do inwestowania w infrastrukturę słabiej rozwiniętych regionów; szczególnie chodziłoby o znaczące ulgi podatkowe dla partnerstw publiczno-prywatnych (PPP).

2.8 Komisja powinna zastanowić się nad mechanizmem pozwalającym władzom miejskim i lokalnym na odegranie bardziej aktywnej roli w działaniach zmierzających do zapewnienia dostępu do łączy szerokopasmowych i ożywienia popytu na tego rodzaju usługi w swoich regionach. Władze te powinny w pełni uczestniczyć w opracowywaniu i realizacji krajowych strategii w zakresie usług szerokopasmowych, jak stwierdzono powyżej w punkcie 2.6. Oprócz tego, należy rozważyć inne możliwe mechanizmy, jak na przykład uczestnictwo władz lokalnych w inicjatywach PPP na zasadach komercyjnych, czy też narzucenie przez państwo wymogu zapewnienia łączy szerokopasmowych lub uregulowań w zakresie świadczenia usług szerokopasmowych dla wszystkich nowo budowanych mieszkań.

2.9 W celu ułatwienia wymiany wiedzy technicznej i handlowej pomiędzy MŚP na terenie UE Komisja powinna stworzyć stronę internetową informującą o światowych postępach w rozwoju technologii i usług szerokopasmowych. Uważa się, że tego rodzaju sieć wymiany wiedzy ożywiłaby aktywność przedsiębiorców w sektorze łączy i usług szerokopasmowych.

2.10 W celu oszacowania faktycznego dostępu do łączy szerokopasmowych Komisja powinna określić, jaka minimalna rzeczywista prędkość transmisji w kierunku użytkownika (*download*) pozwala zaliczyć łącze do szerokopasmowych łączy internetowych. To ułatwiłoby poprawę ocenę istniejących dysproporcji w dostępie do łączy szerokopasmowych na terenie Unii Europejskiej.

⁽²⁾ Deklaracja Ministerialna, Ryga 11 czerwca 2006 r. IP/06/769

⁽³⁾ COM (2005) 203 oraz Dyrektywa PE i Rady 2002/22/WE w sprawie usług powszechnych i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników

⁽⁴⁾ Dyrektywa (2002/21/WE) w sprawie wspólnych ram prawnych; dyrektywa (2002/19/WE) w sprawie dostępu i wzajemnych połączeń; dyrektywa (2002/77/WE) w sprawie konkurencji na rynku sieci i usług łączności elektronicznej

⁽⁵⁾ Pojęcie „przedsiębiorstwa telekomunikacyjne” obejmuje wszystkie przedsiębiorstwa oferujące dwustronne usługi telekomunikacyjne łącznie z telefonią stacjonarną i komórkową oraz operatorzy telewizyjnej kablowej świadczący tego typu usługi.

2.11 Fundusze strukturalne i Fundusz Rozwoju Obszarów Wiejskich powinny zostać wykorzystane na organizację odpowiednio ukierunkowanych kampanii informacyjnych pobudzających popyt na łącza szerokopasmowe szczególnie na terenach wiejskich i w konkretnych grupach konsumentów, którzy nie radzą sobie z przyswajaniem nowości technologicznych. Przyniosą one podwójne korzyści: po pierwsze zapoznają potencjalnych konsumentów z tą technologią, a po drugie zwiększą rynkową presję na dostawców, by zapewnili potrzebne usługi szerokopasmowe.

2.12 Komisja powinna położyć nacisk na konieczność wspierania prac badawczo-rozwojowych służących opracowaniu tanich technologii szerokopasmowych, które pozwolą na skuteczne rozwiązanie problemu dostępu do łączy szerokopasmowych na obszarach pozbawionych odpowiedniej infrastruktury telekomunikacyjnej.

2.13 Decydenci polityczni powinni wydać wytyczne służące ochronie konsumentów w sektorze usług szerokopasmowych, wskazujące na potrzebę uproszczenia stosowanej terminologii oraz przedstawiania w zrozumiałym sposobie oferty usług i związanych z nimi korzyści. Ułatwiłoby to konsumentom dokonanie właściwego wyboru przy nabywaniu usług.

2.14 Dostęp do szerokopasmowego łącza należy zapewnić uczniom wszystkich szkół ponadpodstawowych w celu ich integracji w erze informacyjnej.

2.15 Komisja powinna wspierać podejmowane na terytorium UE inicjatywy służące zapoznaniu uczniów, osób starszych oraz osób należących do mniej uprzywilejowanych grup społecznych z obsługą technologii szerokopasmowych (np. kształcenie przez internet, wideokonferencje, internetowe usługi publiczne itd.).

2.16 Komisja powinna zadbać o to, aby wszystkie przyszłe dane statystyczne dotyczące dostępu do usług szerokopasmowych oraz ocena dysproporcji w zakresie dostępu do technologii cyfrowych i łączy szerokopasmowych były opracowane zgodnie z ostatnim Rozporządzeniem Komisji dotyczącym statystyk Wspólnoty w sprawie społeczeństwa informacyjnego⁽⁶⁾.

3. Tło

3.1 W dniu 20 marca 2006 r. Komisja przyjęła komunikat „Niwelowanie różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych”. Skoncentrowano się w nim na kwestii terytorialnych różnic w zakresie szerokopasmowego dostępu do Internetu. Jego celem jest uzmysłowienie władzom i instytucjom na wszystkich szczeblach znaczenia tych różnic oraz problemów związanych z brakiem dostępu do odpowiednich usług szerokopasmowych w słabiej rozwiniętych regionach Unii. Komunikat wpisuje się w realizację jednego z priorytetów inicjatywy i2010 — europejskiej inicjatywy na rzecz wzrostu i zatrudnienia⁽⁷⁾.

3.2 Szerokopasmowe łącza umożliwiają wprowadzanie nowych zastosowań dla technologii informacyjnych i komunikacyjnych, jak również poszerzanie możliwości zastosowań już istniejących. Pobudzają one wzrost gospodarczy poprzez tworzenie nowych usług, nowych możliwości inwestycyjnych i miejsc pracy. Dzięki nim można również zwiększyć wydajność wielu istniejących procesów, co prowadzi do wyższych płac i większej rentowności inwestycji. Władze na wszystkich szczeblach są świadome wpływu, jaki łącza szerokopasmowe mogą wywrzeć na życie codzienne, i dążą do tego, aby wynikające z nich korzyści były dostępne dla wszystkich⁽⁸⁾.

3.3 Dla zapewnienia — w dłuższej perspektywie — zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i peryferyjnych konieczna jest strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Dostępność usług szerokopasmowych stanowi kluczowy element pomagający lokalnym społecznościom przyciągnąć nowe przedsiębiorstwa, zapewnić możliwości zdalnej pracy, świadczyć usługi zdrowotne, polepszyć ofertę edukacyjną i usługi administracyjne. Zapewnia ona niezwykle istotny kanał dostępu do informacji.

3.4 W państwach UE szybko rośnie popyt na usługi szerokopasmowe dla gospodarstw domowych. W ostatnich dwóch latach liczba linii szerokopasmowego dostępu zwiększyła się niemal dwukrotnie. W październiku 2005 r. w 25 państwach UE istniało około 53 mln takich linii, co odpowiada 11,5 % populacji i ok. 20 % gospodarstw domowych. Rozwój ten był w dużej mierze kształtowany przez siły rynkowe i wzmacniany przez rosnącą konkurencję.

3.5 Pomimo ogólnego wzrostu liczby linii szerokopasmowych, dostęp w regionach wiejskich i bardziej oddalonych pozostaje ograniczony z uwagi na wysokie koszty spowodowane niską gęstością zaludnienia i dużymi odległościami.

3.6 W komunikacie podkreślono, że Unia Europejska musi zwiększyć starania wspierające wykorzystanie usług szerokopasmowych i ich dalszy rozwój, zwłaszcza w słabiej rozwiniętych regionach Unii. W planie działania e-Europa 2005⁽⁹⁾ podkreślono możliwości państwowej interwencji na obszarach o słabo rozbudowanej infrastrukturze, w szczególności zaś rolę, jaką w zapewnieniu łączy szerokopasmowych w regionach mniej uprzywilejowanych mogą odegrać fundusze strukturalne.

3.7 W komunikacie podkreślono również kluczową rolę władz regionalnych i lokalnych w tworzeniu sieci szerokopasmowych na podlegającym im obszarze. Władze lokalne i regionalne są podmiotem najważniejszym do planowania przedsięwzięć w zakresie łączy szerokopasmowych z uwzględnieniem miejscowych potrzeb oraz wymogów technicznych. Konieczne jest wzmocnienie krajowych strategii w zakresie sieci szerokopasmowych pod kątem potrzeb lokalnych.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1031/2006 z dnia 4 lipca 2004 r. wykonujące rozporządzenie (WE) nr 808/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące statystyk Wspólnoty w sprawie społeczeństwa informacyjnego

⁽⁷⁾ COM (2005) 229 „i2010 — Europejskie społeczeństwo informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia”

⁽⁸⁾ COM (2004) 369 „Szybkie Łączenie Europy: Narodowe Strategie w zakresie Usług Szerokopasmowych”

⁽⁹⁾ COM(2002) 263 „Europe 2005: Powszechne społeczeństwo informacyjne”

3.8 W komunikacie wymieniono szereg instrumentów politycznych, z których mogą skorzystać władze na szczeblu UE celem likwidacji różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych:

- i) wprowadzenie w życie ram prawnych dotyczących łączności elektronicznej,
- ii) finansowanie publiczne,
- iii) fundusze strukturalne i fundusz rozwoju obszarów wiejskich,
- iv) koncentracja popytu i zamówienia publiczne,
- v) wspieranie tworzenia nowoczesnych usług publicznych.

3.9 Podsumowując, w komunikacie zwrócono się do władz wszystkich szczebli o intensywniejsze wykorzystanie dostępnych instrumentów i technologii w celu likwidacji pogłębiającej się „przepaści cyfrowej”. Państwa członkowskie są proszone o aktualizację istniejących krajowych strategii w zakresie łączy szerokopasmowych, uzupełniając je o dodatkowe wytyczne dla wszystkich zainteresowanych stron. Strategie te mogą określać cele w zakresie penetracji oraz wykorzystania łączy szerokopasmowych w oparciu o aktywne partnerstwo z władzami regionalnymi i z wykorzystaniem zjawiska synergii między różnymi źródłami finansowania (środki krajowe, fundusze strukturalne, fundusz rozwoju obszarów wiejskich). Krajowe strategie w zakresie łączy szerokopasmowych powinny również zawierać jasno określone cele w zakresie zapewniania dostępu szkołom, urzędom i instytucjom opieki zdrowotnej.

4. Komentarze

4.1 Uwagi szczegółowe

4.1.1 Powszechny dostęp do szybkich łączy szerokopasmowych ma zasadnicze znaczenie dla gospodarczego i społecznego rozwoju wszystkich regionów w UE, zarówno wiejskich, jak i miejskich. Zależność ta jest szczególnie aktualna w warunkach globalnej gospodarki opartej na wiedzy, która obecnie jest tak ważnym źródłem rozwoju. Przedsiębiorstwa działające na zasadach tej gospodarki będą mogły rozwijać się tylko wtedy, gdy będą posiadały dostęp do odpowiednio wykwalifikowanych pracowników i infrastruktury. Tania infrastruktura szerokopasmowa światowej klasy należy do podstawowych elementów dynamicznej gospodarki XXI wieku. Równocześnie możliwość świadczenia coraz większej liczby zaawansowanych usług zdrowotnych, edukacyjnych i socjalnych będzie od dostępu do szerokopasmowych łączy. Brak takiego dostępu dla obywateli z mniej uprzywilejowanych grup społecznych oznaczać będzie ich dalszą dyskryminację.

4.1.2 W przeciwieństwie do Stanów Zjednoczonych i niektórych państw azjatyckich większość państw europejskich zbyt późno zaczęła zapewniać szerokopasmowe łącza swoim obywatelom. Wspomniane w komunikacie dane statystyczne w dziedzinie łączy szerokopasmowych są skromne (w październiku 2005 r. dostęp do szerokopasmowych łączy miało 20 % gospodarstw domowych w UE 25), a w dodatku w wielu przypadkach

są to łącza o niskiej jakości (szybkości dostępu), z prędkością transmisji w kierunku użytkownika dużo mniejszą niż 512 kb/s, zarówno w regionach miejskich, jak i wiejskich, a większość łączy szerokopasmowych jest skoncentrowana na obszarach miejskich, podczas gdy na obszarach wiejskich posiada je jedynie 8 % gospodarstw domowych.

4.1.3 Wspólnoty wiejskie są szczególnie bezradne wobec zachodzących gwałtownie zmian makroekonomicznych. Grozi im nieunikniony regres, o ile nie uda im się uzyskać równoprawnego dostępu do łączy szerokopasmowych. W państwach, których gospodarka oparta jest na wiedzy, regiony, miasta i miasteczka ostro konkurują ze sobą o przyciągnięcie i rozwój przedsiębiorstw, których funkcjonowanie opiera się na wykorzystywaniu informacji, bo to one przyczyniają się do ich dobrobytu, a infrastruktura szerokopasmowa jest kluczowym atutem w tej rywalizacji.

4.1.4 Wszyscy obywatele UE powinni mieć „prawo” do odpowiedniego dostępu do szybkich łączy szerokopasmowych w pracy i w domu, a zatem odrzucamy stwierdzenie Komisji, że „[...] Dostęp szerokopasmowy nie stał się jeszcze na tyle niezbędny do normalnego udziału w życiu społecznym, by jego brak oznaczał wykluczenie społeczne”. Komisja powinna ponownie rozważyć przy najbliższej okazji włączenie dostępu do łączy szerokopasmowych w zakres definicji usług powszechnych.

4.1.5 Komisja powinna również ustalić minimalną rzeczywistą prędkość transmisji danych w kierunku użytkownika (*download*) pozwalającą uznać dane łącze internetowe za szerokopasmowe. Pozwoli to zagwarantować wystarczająco wysoki poziom infrastruktury i standardu usług dla nowo kształtujących się usług internetowych. Podjęcie przez Komisję działań w tym kierunku umożliwiłoby wyjaśnienie, jak wygląda rzeczywista sytuacja pod względem dostępności szerokopasmowych łączy w Europie — obecnie dostępne dane statystyczne w tym zakresie są zawyżone, ponieważ jakość usług na rzecz użytkowników końcowych jest w rzeczywistości zbyt niska, by można je było zaliczyć do usług szerokopasmowych — oraz stanowiłoby odpowiednią formę nacisku na dostawców usług internetowych, by zapewnili swoim klientom prawdziwie szerokopasmowy dostęp.

4.2 Technologiczne bariery dla łączy szerokopasmowych

4.2.1 Chociaż do świadczenia usług szerokopasmowych można wykorzystywać różne platformy, ograniczenia niektórych dostępnych technologii utrudniają podłączenie wielu miejscowości położonych na obszarach wiejskich.

4.2.2 Telewizja kablowa, ze względu na swoje możliwości przesyłowe, mogłaby się okazać dobrym nośnikiem dla usług szerokopasmowych. Niestety wiele obszarów wiejskich nie ma dostępu do telewizji kablowej, a jeżeli istnieje już odpowiednie łącze, to sam system wymagałby kosztownej modernizacji, aby zapewnić szerokopasmowy dostęp.

4.2.3 Cyfrowa linia abonencka (Digital Subscriber Line — DSL) stanowi dominującą technologię udostępniania łączy szerokopasmowych abonentom w wielu państwach Europy, a różne warianty DSL pozwalają niskim kosztem zapewnić dostęp do bardzo szybkiego łącza. Istnieje jednak szereg ograniczeń:

- Wdrożenie technologii DSL wymaga modernizacji lokalnych centrali, do których podłączeni są klienci. Operatorzy często zwlekają z przeprowadzeniem niezbędnych inwestycji, ponieważ wolą inwestować w inne, bardziej zyskowne przedsięwzięcia w swojej branży. Wskutek takiej polityki klienci nie mają dostępu do łączy szerokopasmowych.
- Większość spośród stosowanych wersji DSL może obsługiwać wyłącznie abonentów znajdujących się w promieniu 3-5 km od centrali wyposażonej w ten system. Klienci znajdujący się w dalszej odległości nie mogą korzystać z łączy szerokopasmowych za pośrednictwem DSL.
- W technologii tej do świadczenia usług szerokopasmowych wykorzystuje się istniejące okablowanie miedziane w lokalnej sieci, jednakże często okablowanie to jest przestarzałe i wymaga modernizacji, by DSL mogła funkcjonować prawidłowo. Operatorzy mogą zwlekać z inwestowaniem środków w tę operację. Dlatego nawet w przypadkach, gdy lokalna centrala została wyposażona w system obsługi DSL, a klient znajduje się w odległości mniejszej niż 5 km od centrali, to miedziany kabel pętli lokalnej prowadzący do gospodarstwa domowego lub przedsiębiorstwa nie zawsze może być wykorzystany do zapewnienia łącza szerokopasmowego za pośrednictwem DSL.

4.2.4 Istniejąca infrastruktura szkieletowa może stanowić przeszkodę w zapewnieniu dostępu do usług szerokopasmowych, szczególnie na obszarach o niskiej gęstości zaludnienia. Na przykład w latach 80. i 90. ubiegłego wieku wiele państw tworzyło szkieletowe sieci telekomunikacyjne z wykorzystaniem radiolinii typu *Digital Microwave*. Technologia ta pozwalała w sposób skuteczny zapewniać wysokiej jakości cyfrowe usługi telefoniczne oraz możliwość przesyłania danych z niewielką prędkością w wielu miejscowościach położonych na obszarach wiejskich. Jednakże liczne przypadki zastosowania tej technologii pozostawiły po sobie dziedzictwo w postaci infrastruktury szkieletowej, która nie nadaje się do świadczenia szybkich usług internetowych charakteryzujących obecne łącza szerokopasmowe: usług internetowego przesyłu obrazu. Szacuje się, że w przypadku Irlandii około 50 % centrali (położonych na obszarach wiejskich), obsługujących ok. 15 % abonentów, wykorzystuje radiolinię w charakterze sieci szkieletowej, a zatem niemożliwe będzie zapewnienie tym abonentom łączy szerokopasmowych za pośrednictwem istniejącej krajowej infrastruktury telekomunikacyjnej. Rozwiązanie problemu istniejącej infrastruktury poprzez przyłączenie obszarów wiejskich za pomocą światłowodów może okazać się bardzo kosztowne i nieuzasadnione z czysto komercyjnego punktu widzenia, a zatem to rządy musiałyby sfinansować niezbędną modernizację sieci.

4.2.5 Komisja powinna szczególnie zastanowić się nad tym, w jaki sposób na szczeblu krajowym i wspólnotowym można przyczynić się do rozwiązania problemu kosztów modernizacji istniejącej infrastruktury (sieci szkieletowych, centrali oraz pętli

lokalnych) niezbędną dla zapewnienia dostępu do usług szerokopasmowych, na przykład poprzez zachęty podatkowe i/lub partnerstwa publiczno-prywatne.

4.2.6 Do świadczenia usług szerokopasmowych na obszarach, na których nie można do tego celu wykorzystać publicznej infrastruktury telekomunikacyjnej, stosowano również łącza satelitarne i zastrzeżone technologie bezprzewodowe. Jednakże koszty i problemy techniczne ograniczają użyteczność tych technologii w niwelowaniu różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych. Równocześnie w wielu dziedzinach postępują prace badawczo-rozwojowe służące opracowaniu tanich i szybkich technologii bezprzewodowych, które pozwolą zapewnić prawdziwe łącza szerokopasmowe. Decydenci polityczni powinni aktywnie wspierać postępy w tym zakresie oraz dążyć do rozwiązania problemu przydziału częstotliwości radiowych, co pozwoli na wdrożenie nowych rozwiązań.

4.2.7 Stworzenie wśród MŚP z całej Europy sieci wymiany wiedzy na temat aktualnej dostępnej technologii łączy szerokopasmowych mogłoby pobudzić innowacje w tym zakresie. Stworzenie takiej sieci ułatwiłaby strona internetowa zbierająca i rozpowszechniająca informacje z tej dziedziny.

4.3 Problemy z dostarczaniem łączy szerokopasmowych

4.3.1 Wraz z pojawieniem się sieci szerokopasmowych oraz technologii sieciowej opartej na wykorzystaniu protokołu internetowego (IP) koszty budowy sieci gwałtownie spadły oraz pojawiły się prawie nieograniczone możliwości świadczenia usług dostosowanych do potrzeb użytkownika. W krajach takich jak Włochy, Francja, Hiszpania i Wielka Brytania przedsiębiorstwa telekomunikacyjne stworzyły sieci oparte wyłącznie na protokole IP, co znacznie ograniczyło koszty obsługi sieci. Niższe koszty budowy nowych sieci IP i deregulacja osłabiły pozycję dominujących usługodawców, co doprowadziło do gwałtownego wzrostu liczby przedsiębiorstw telekomunikacyjnych świadczących usługi detaliczne.

4.3.2 Wymienione przemiany technologiczne zmieniły model funkcjonowania przedsiębiorstw telekomunikacyjnych — obecnie świadczenie usług na rzecz użytkowników końcowych nie wymaga posiadania własnej sieci. Na wydajnych, rozwiniętych rynkach kształtuje się nowy model, w którym zaznacza się podział na hurtowe i detaliczne przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, a liczni hurtowi usługodawcy konkurują ze sobą na polu sprzedaży łączy rzeszom usługodawców detalicznych. Zjawisko to jest konsekwencją nowych technologii, dynamiki kosztów oraz ram regulacyjnych, które sprawiają, że kluczowym elementem sektora telekomunikacyjnego stają się już nie sieci, lecz właśnie usługi. Jednakże na mniej rozwiniętych i mniej wydajnych rynkach usługi telekomunikacyjne nadal znajdują się pod kontrolą dominujących usługodawców, w których interesie nie leży rozdzielanie sprzedaży hurtowej od detalicznej i zapewnienie prawdziwej konkurencji. Taki podział nastąpi dopiero wtedy, gdy decydenci stworzą ku temu odpowiednie warunki poprzez właściwe środki z dziedziny polityki ochrony konkurencji.

4.3.3 Ćwierć wieku temu większość infrastruktury telekomunikacyjnej w Europie była własnością władz krajowych, a zasoby te tworzono w interesie publicznym. Od tamtego czasu następuje stopniowa prywatyzacja branży telekomunikacyjnej w UE, która jak dotąd przynosi z reguły pozytywne efekty dla samego sektora oraz dla klientów i społeczeństwa. Jednakże komercyjne przedsiębiorstwa telekomunikacyjne nie realizują celów w dziedzinie społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej, ani nawet w zakresie rozwoju gospodarczego, koncentrując się na uzyskiwaniu jak największych zysków, skutecznym gospodarowaniu majątkiem i rozwoju własnej działalności. W sytuacji, gdy brakuje instalacji sieciowych niezbędnych dla świadczenia usług szerokopasmowych w słabiej rozwiniętych regionach, dostawcy usług telekomunikacyjnych koncentrujący się wyłącznie na kryterium rentowności nie mają żadnego bodźca, by inwestować w infrastrukturę na tych obszarach, niezależnie od jej kluczowego znaczenia społecznego. W miarę możliwości władze powinny utrzymać znaczny wpływ na kwestie związane z budową i konserwacją krajowej infrastruktury telekomunikacyjnej, stosując taktykę równoważenia kosztów mniej atrakcyjnych finansowo inwestycji w słabiej rozwiniętych regionach wysokimi zyskami związanymi z inwestycjami infrastrukturalnymi na obszarach gęsto zaludnionych.

4.3.4 Przeszkodą w rozszerzaniu zasięgu sieci szerokopasmowych w Europie, w szczególności w słabiej rozwiniętych regionach, były powszechne zniekształcenia w funkcjonowaniu rynku. Na wielu rynkach nadal nie zapewniono równych warunków konkurencji dla potencjalnych nowych usługodawców — dominujące przedsiębiorstwa dostarczające infrastrukturę starają się maksymalnie opóźnić proces otwarcia dostępu do pętli lokalnej, a restrykcyjne praktyki uniemożliwiają dostęp do krajowych sieci szkieletowych. Również w przypadku, gdy na danym obszarze brakuje infrastruktury szerokopasmowej lub jest ona słabo rozwinięta, inwestowanie często nie jest dostatecznie atrakcyjne dla istniejących przedsiębiorstw dostarczających infrastrukturę.

4.4 Problemy z odpowiednim popytem na łącza szerokopasmowe

4.4.1 Problem ukrytego popytu na usługi szerokopasmowe, a zwłaszcza znaczne różnice, jeżeli chodzi o upowszechnienie dostępnych usług w regionach mocniej i słabiej rozwiniętych ma liczne przyczyny, takie jak kwestie społeczno-gospodarcze, niska jakość dostępnych łączy, słaba konkurencja, wysokie koszty oraz brak wiedzy na temat zalet technologii i sposobu jej wykorzystania.

4.4.2 Decydenci polityczni i władze mogą w istotny sposób przyczynić się do zwiększenia popytu na łącza szerokopasmowe, dlatego Komitet z zadowoleniem przyjmuje zalecenie Komisji dla państw członkowskich, by zbadały możliwości wprowadzenia zachęt podatkowych dla abonentów w celu obniżenia rzeczywistych kosztów dostępu do łączy szerokopasmowych oraz traktowały priorytetowo rozwój internetowych usług publicznych, jak również zapewniły dostęp do łączy dla administracji publicznej, szkół i instytucji opieki zdrowotnej, aby zapoznać użytkowników z korzyściami związanymi z wykorzystaniem łączy szerokopasmowych i pobudzić popyt na tę technologię.

4.4.3 Na przeszkodzie zwiększeniu popytu na łącza szerokopasmowe stoi brak przejrzystej terminologii w tej dziedzinie

oraz trudności z porównaniem oferty usług poszczególnych dostawców. Należy dążyć do uproszczenia terminologii oraz przedstawienia przedmiotu usług i związanych z nimi korzyści zrozumiałym językiem.

4.4.4 Można wykorzystać publiczne kampanie informacyjne w celu pobudzenia popytu rynkowego na łącza szerokopasmowe, szczególnie tam gdzie przyswojenie technologii może stanowić problem. Przyniosą one podwójne korzyści: po pierwsze zapoznają potencjalnych konsumentów z tą technologią, a po drugie zwiększą rynkową presję na dostawców, by świadczyli potrzebne usługi szerokopasmowe.

4.5 Perspektywy szerokopasmowych łączy w Europie

4.5.1 W erze informacyjnej, w której żyjemy, dostęp do łączy szerokopasmowych jest kwestią o zasadniczym znaczeniu. W miarę rozwoju gospodarki opartej na wiedzy oraz wzrostu liczby zastosowań Internetu gwałtownie rośnie zapotrzebowanie na szybsze, tańsze i powszechnie dostępne usługi szerokopasmowe.

4.5.2 Do 2010 roku konieczne będzie zapewnienie w Europie powszechnego dostępu do łączy szerokopasmowych, na tyle przepustowych, by umożliwić pełny dostęp do treści multimedialnych dla wszystkich użytkowników. Dla przedsiębiorstw i społeczeństwa oznaczać to będzie ogromny krok w kierunku społeczeństwa informacyjnego.

4.5.3 Komisja może urzeczywistnić tę wizję, przekładając ją na konkretne kryteria techniczne i handlowe oraz prowadząc politykę ukierunkowaną na pokonanie istniejących przeszkód.

4.6 Potrzeba planowania i działań ze strony władz publicznych

4.6.1 Konkurencyjni dostawcy łączy szerokopasmowych oczekują na ukształtowanie się regularnego popytu rynkowego — rynku, na którym konsumenci wiedzą, jakie usługi pragną zamówić i ile gotowi są za nie zapłacić, a nowi usługodawcy mogą przedstawić atrakcyjną ofertę usług. Regularny popyt przyczyniłby się do rozwoju prawdziwej konkurencji. Pomógłby również w uświadomieniu usługodawcom korzyści związanych ze świadczeniem usług w słabiej rozwiniętych regionach Unii. Komitet z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą uruchomienia strony internetowej, która ułatwi koncentrację popytu i świadczenie usług.

4.6.2 Dla każdego regionu UE potrzebny jest spójny, zintegrowany plan rozwoju szerokopasmowej infrastruktury i usług. Krajowe strategie w zakresie łączy szerokopasmowych należy poszerzyć o szczegółowe plany usług szerokopasmowych na skalę lokalną z całego terytorium. Komitet popiera również stanowisko Komisji, że opracowanie i realizację tych planów należy powierzyć władzom lokalnym. Obejmowałyby one szczegółową mapę całej infrastruktury szerokopasmowej w danym regionie oraz szczegółowy plan (do skali pojedynczych ulic) pożądanego rozwoju infrastruktury ze wskazaniem zakresu, terminu i metod odpowiednich działań. W planach określano by również minimalny zakres usług szerokopasmowych, które miałyby zostać udostępnione poszczególnym grupom użytkowników w różnych lokalizacjach.

4.6.3 Coraz szybsze tempo innowacji w technologiach telekomunikacyjnych i coraz bardziej dynamiczny charakter sektora telekomunikacyjnego oznacza, że Komisja i państwa członkowskie będą musiały stale czuwać nad tym, aby wszystkie regiony UE mogły korzystać z najlepszej i najtańszej dostępnej infrastruktury szerokopasmowej.

4.6.4 Rządy lokalne i władze miejskie mogą odegrać ważną rolę w promowaniu usług dostępu do łączy szerokopasmowych w swoich regionach poprzez inicjowanie partnerstwa publiczno-prywatnego oraz wprowadzenie uregulowań zobowiązujących firmy deweloperskie do uwzględnienia w projektach również infrastruktury telekomunikacyjnej dla łączy szerokopasmowych.

4.6.5 Należy zaznaczyć, że niektóre państwa członkowskie dokonały więcej postępów niż inne w przeciwdziałaniu dysproporcjom w dostępie do technologii cyfrowych i włączyły do krajowych strategii w zakresie łączy szerokopasmowych specjalne działania mające niwelować różnice terytorialne w dostępie do łączy szerokopasmowych ⁽¹⁰⁾.

4.6.6 Komisja może koordynować i inspirować działania władz krajowych na rzecz rozwoju dostępu do łączy szerokopasmowych w oparciu o krajowe strategie w zakresie łączy szerokopasmowych. Należy zadbać o to, aby przy opracowywaniu strategii władze krajowe wzorowały się na najlepszych praktykach, co w konsekwencji umożliwi realizację spójnego planu dla całej UE i zniwelowanie dysproporcji w dostępie do technologii cyfrowych do 2010 roku.

Bruksela, 13 września 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁰⁾ Nowy plan w zakresie łączy szerokopasmowych (wrzesień 2004) opracowany przez Comité Interministériel pour l'Aménagement Du Territoire (CIADT), jest dobrym przykładem szeroko zakrojonej strategii.